

ΕΥΡΩΠΑΙΟΣ ΕΠΟΠΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Συνοπτική παρουσίαση της γνωμοδότησης του Ευρωπαίου Επόπτη Προστασίας Δεδομένων σχετικά με τη δέσμη μέτρων της Επιτροπής για ελεύθερες και δίκαιες ευρωπαϊκές εκλογές

[Το πλήρες κείμενο της παρούσας γνωμοδότησης είναι διαθέσιμο στην αγγλική, γαλλική και γερμανική γλώσσα στον ιστότοπο του ΕΕΠΔ www.edps.europa.eu]

(2019/C 47/05)

Η λειτουργία της Ένωσης θεμελιώνεται στην αντιπροσωπευτική δημοκρατία. Η πολιτική επικοινωνία είναι απαραίτητη για τη συμμετοχή των πολιτών, των πολιτικών δυνάμεων και των υποψηφίων στον δημοκρατικό βίο και για το θεμελιώδες δικαίωμα στην ελευθερία της έκφρασης. Τα εν λόγω δικαιώματα και ελευθερίες είναι αλληλένδετα με το δικαίωμα στον σεβασμό της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής, της κατοικίας και των επικοινωνιών, καθώς και με το δικαίωμα στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Στις αρχές του 2018 ο ΕΕΠΔ, στη γνωμοδότηση 3/2018 σχετικά με τη χειραγώγηση στο διαδίκτυο, επισήμανε τους κινδύνους που ενέχει η συγκέντρωση των αγορών για τα θεμελιώδη δικαιώματα.

Στο πλαίσιο της ομιλίας για την κατάσταση της Ένωσης 2018, η Επιτροπή παρουσίασε δέσμη μέτρων ασφάλειας με έμφαση στις ελεύθερες και δίκαιες ευρωπαϊκές εκλογές. Αυτή η δέσμη μέτρων περιλαμβάνει μια ανακοίνωση, ένα έγγραφο κατευθύνσεων σχετικά με την εφαρμογή της ενωσιακής νομοθεσίας για την προστασία των δεδομένων στο πλαίσιο εκλογών, μια σύσταση και μια πρόταση κανονισμού όσον αφορά τη διαδικασία ελέγχου σχετικά με παραβάσεις των κανόνων προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στο πλαίσιο των εκλογών για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Ο ΕΕΠΔ αναγνωρίζει την αναφορά στον ρόλο που κατέχουν οι πλατφόρμες μέσω κοινωνικής δικτύωσης και στον τρόπο με τον οποίο η πρωτοβουλία αυτή θα είναι συνεκτική με τον κώδικα ορθής πρακτικής για την αντιμετώπιση της διαδικτυακής παραπληροφόρησης. Ενόψει των επικείμενων εκλογών για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο τον Μάιο του 2019 και των πολλών άλλων εθνικών εκλογών που έχουν προγραμματιστεί για το ίδιο έτος, ο ΕΕΠΔ αναγνωρίζει επίσης τις συστάσεις για τη σύσταση εθνικών εκλογικών δικτύων και ευρωπαϊκού δικτύου συντονισμού. Με την ευκαιρία αυτή, ο ΕΕΠΔ δηλώνει διαθέσιμος να συμμετάσχει στο ευρωπαϊκό αυτό δίκτυο. Το δίκτυο αυτό θα συμπληρώσει τη δράση του ΕΕΠΔ στον συγκεκριμένο τομέα και ιδίως τη σύνοδο εργασίας την οποία οργανώνει τον Φεβρουάριο του 2019. Ο ΕΕΠΔ αναγνωρίζει επίσης τη σύσταση προς τα κράτη μέλη να διενεργήσουν συνολική αξιολόγηση των κινδύνων που σχετίζονται με τις εκλογές για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, με σκοπό τον εντοπισμό δυνητικών περιστατικών στον κυβερνοχώρο τα οποία θα μπορούσαν να επηρεάσουν την ακεραιότητα της εκλογικής διαδικασίας, και τονίζει τον επείγοντα χαρακτήρα του ζητήματος αυτού.

Γενικά, ο ΕΕΠΔ εκτιμά ότι, χάριν μεγαλύτερης σαφήνειας, θα μπορούσε να συμπεριληφθεί παραπομπή στην επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Αρχή για τα ευρωπαϊκά πολιτικά κόμματα και τα ευρωπαϊκά πολιτικά ιδρύματα και την επιτροπή ανεξάρτητων διακεκριμένων προσωπικοτήτων, καθώς εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1725 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Οκτωβρίου 2018, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τα θεσμικά και λοιπά όργανα και τους οργανισμούς της Ένωσης και την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών, και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 45/2001 και της απόφασης αριθ. 1247/2002/ΕΚ⁽¹⁾ [πρώην κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 45/2001]. Επιπλέον, ο ΕΕΠΔ διατυπώνει ειδικότερα αρκετές συστάσεις σε σχέση με τον προτεινόμενο κανονισμό, στις οποίες συγκαταλέγονται η αποσαφήνιση του πεδίου εφαρμογής των μέτρων και των συμπληρωματικών στόχων τέτοιου είδους κυρώσεων, η ενσωμάτωση των αποφάσεων του ΕΕΠΔ με τις οποίες διαπιστώνεται παράβαση του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1725 και η προσθήκη παραπομπής στο ισχύον νομικό πλαίσιο προστασίας των δεδομένων για τη συνεργασία μεταξύ των εθνικών εποπτικών αρχών προστασίας των δεδομένων και του ΕΕΠΔ, καθώς και η διασφάλιση της εμπιστευτικότητας της ανταλλαγής πληροφοριών στο πλαίσιο της συνεργασίας μεταξύ των εποπτικών αρχών προστασίας των δεδομένων και της επιτροπής ανεξάρτητων διακεκριμένων προσωπικοτήτων.

1. Εισαγωγή και πλαίσιο

1. Στο πλαίσιο της ομιλίας για την κατάσταση της Ένωσης 2018, η Επιτροπή παρουσίασε, στις 12 Σεπτεμβρίου 2018, δέσμη μέτρων ασφάλειας με έμφαση στις ελεύθερες και δίκαιες ευρωπαϊκές εκλογές. Η δέσμη μέτρων περιλαμβάνει μία νομοθετική πρόταση συνοδευόμενη από τρία μη νομοθετικά μέτρα:
 - πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 1141/2014 όσον αφορά τη διαδικασία ελέγχου σχετικά με παραβάσεις των κανόνων προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στο πλαίσιο των εκλογών για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο [COM(2018) 636 final/2] (εφεξής «προτεινόμενος κανονισμός»).

⁽¹⁾ EE L 295 της 21.11.2018, σ. 39.

- ανακοίνωση σχετικά με τη διασφάλιση ελεύθερων και δίκαιων ευρωπαϊκών εκλογών [COM(2018) 637 final] (εφεξής «*ανακοίνωση*»).
 - σύσταση σχετικά με τα εκλογικά δίκτυα συνεργασίας, τη διαδικτυακή διαφάνεια, την προστασία από περιστατικά κυβερνοασφάλειας και την καταπολέμηση των εκστρατειών παραπληροφόρησης στο πλαίσιο των εκλογών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου [C(2018) 5949 final] (εφεξής «*σύσταση*») και
 - κατευθύνσεις σχετικά με την εφαρμογή της ενωσιακής νομοθεσίας για την προστασία των δεδομένων στο πλαίσιο εκλογών [COM(2018) 638 final] (εφεξής «*κατευθύνσεις*»).
2. Η δέση μέτρων εγκρίθηκε με σκοπό τη διασφάλιση δίκαιων και ελεύθερων εκλογών για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, οι οποίες πρόκειται να διεξαχθούν τον Μάιο του 2019, λαμβανομένη υπόψη των νέων προκλήσεων τις οποίες δημιουργούν η διαδικτυακή επικοινωνία και πρόσφατες αποκαλύψεις όπως της υπόθεσης «Facebook/Cambridge Analytica»⁽⁷⁾. Παρουσιάζεται σε συνδυασμό με πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη σύσταση του ευρωπαϊκού βιομηχανικού, τεχνολογικού και ερευνητικού κέντρου ικανοτήτων στον τομέα της κυβερνοασφάλειας και του δικτύου εθνικών κέντρων συντονισμού [COM(2018) 630 final]⁽⁸⁾.
 3. Συμπληρώνει την ανακοίνωση της Επιτροπής, της 26ης Απριλίου 2018, με τίτλο «Αντιμετώπιση της παραπληροφόρησης στο διαδίκτυο: μια Ευρωπαϊκή Προσέγγιση» (COM(2018) 236 final), η οποία επιδιώκει να προαγάγει ένα περισσότερο διαφανές, αξιόπιστο και υπεύθυνο επιγραμμικό περιβάλλον. Ένα από τα βασικά παραδοτέα της, ο κώδικας ορθής πρακτικής για την αντιμετώπιση της διαδικτυακής παραπληροφόρησης, σε πλαίσιο αυτορρύθμισης, δημοσιεύθηκε στις 26 Σεπτεμβρίου 2018. Η Επιτροπή δημοσίευσε επίσης τη γνώμη της ομάδας διαβούλευσης του πολυσυμμετοχικού φόρουμ για τον κώδικα ορθής πρακτικής⁽⁹⁾. Οι δράσεις που προβλέπονται στην ανακοίνωση αυτή, συμπεριλαμβανομένου του κώδικα ορθής πρακτικής, συμπληρώνουν το τρέχον έργο της ΕΥΕΔ. Μετά τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου που διεξήχθη στις 28 Ιουνίου 2018⁽¹⁰⁾, η Επιτροπή και η Ύπατη Εκπρόσωπος της Ένωσης για Θέματα Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφαλείας θα παρουσιάσουν, έως το τέλος του έτους, σε συνεργασία με τα κράτη μέλη, αναθεωρημένο σχέδιο δράσης για την καταπολέμηση της παραπληροφόρησης⁽¹¹⁾.
 4. Στόχος του προτεινόμενου κανονισμού είναι «να επιτρέπονται οικονομικές κυρώσεις σε ευρωπαϊκά πολιτικά κόμματα ή ιδρύματα που χρησιμοποιούν παραβάσεις των κανόνων προστασίας των δεδομένων για να επηρεάσουν εσκεμμένα ή για να επιχειρήσουν να επηρεάσουν το αποτέλεσμα των εκλογών για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο»⁽¹²⁾. Επιπλέον των οικονομικών κυρώσεων οι οποίες θα μπορούν να επιβάλλονται σε ευρωπαϊκά πολιτικά κόμματα ή ιδρύματα, οι οποίες θα είναι της τάξης του 5 % του ετήσιου προϋπολογισμού τους⁽¹³⁾, ένας νέος λόγος «θα προστεθεί στον κατάλογο των παραβάσεων που εμποδίζουν ένα ευρωπαϊκό πολιτικό κόμμα ή ίδρυμα να υποβάλει αίτηση για χρηματοδότηση από τον γενικό προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά το έτος επιβολής της κύρωσης»⁽¹⁴⁾. Στη σύσταση που εξέδωσε, η Επιτροπή παροτρύνει τις εθνικές εποπτικές αρχές προστασίας των δεδομένων που έχουν συσταθεί δυνάμει του γενικού κανονισμού για την προστασία δεδομένων (εφεξής «ΓΚΠΔ») να ενημερώνουν αμέσως και προδραστικά την Αρχή για τα ευρωπαϊκά πολιτικά κόμματα και τα ευρωπαϊκά πολιτικά ιδρύματα (εφεξής «Αρχή») ⁽¹⁵⁾ για τις αποφάσεις τις οποίες λαμβάνουν και με τις οποίες διαπιστώνεται παράβαση των κανόνων για την προστασία των δεδομένων, όταν η παράβαση συνδέεται με πολιτικές δραστηριότητες ευρωπαϊκού πολιτικού κόμματος ή ιδρύματος «και αποβλέπει στον επηρεασμό των εκλογών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου»⁽¹⁶⁾. Η Επιτροπή συνιστά επίσης στα κράτη μέλη, στις υποθέσεις που αφορούν πολιτικά κόμματα ή ιδρύματα σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, να «επιβάλλουν τις κατάλληλες κυρώσεις»⁽¹⁷⁾.
 5. Επιπλέον, στη σύσταση διατυπώνεται η προτροπή για τη συγκρότηση εθνικού εκλογικού δικτύου σε κάθε κράτος μέλος καθώς και ευρωπαϊκού δικτύου συντονισμού για τις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου⁽¹⁸⁾. Το τελευταίο αποτελεί

⁽⁷⁾ Ανακοίνωση, σ. 2.

⁽⁸⁾ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-5681_el.htm

⁽⁹⁾ Ο κώδικας και το παράρτημά του, καθώς και η γνώμη της ομάδας διαβούλευσης, διατίθενται στη διεύθυνση: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/code-practice-disinformation>.

⁽¹⁰⁾ Διατίθεται στη διεύθυνση: <https://www.consilium.europa.eu/media/35939/28-euco-final-conclusions-el.pdf>.

⁽¹¹⁾ Ανακοίνωση, σ. 10.

⁽¹²⁾ Αιτιολογική έκθεση της πρότασης κανονισμού, σ. 2.

⁽¹³⁾ Βλέπε άρθρο 27 παράγραφος 4 στοιχείο α) του κανονισμού αριθ. 1141/2014 και ενημερωτικό δελτίο της Επιτροπής για ελεύθερες και δίκαιες ευρωπαϊκές εκλογές, το οποίο διατίθεται στη διεύθυνση: https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/soteu2018-factsheet-free-fair-elections_el.pdf.

⁽¹⁴⁾ Αιτιολογική έκθεση της πρότασης κανονισμού, σ. 6.

⁽¹⁵⁾ Η εν λόγω Αρχή συστάθηκε με τον κανονισμό αριθ. 1141/2014 (άρθρο 6).

⁽¹⁶⁾ Σύσταση 6. Επίσης, στην ανακοίνωσή της, σ. 7, η Επιτροπή «καλεί τα κράτη μέλη να προωθήσουν, σύμφωνα με το εφαρμοστέο εθνικό και ενωσιακό δίκαιο, την ανταλλαγή πληροφοριών από τις εθνικές αρχές προστασίας των δεδομένων στις αρχές που είναι αρμόδιες για την παρακολούθηση των εκλογών και την παρακολούθηση των δραστηριοτήτων και της χρηματοδότησης των πολιτικών κομμάτων όταν προκύπτει από τις αποφάσεις τους ή όταν υπάρχουν βάσιμες υποψίες ότι μια παράβαση συνδέεται με τις πολιτικές δραστηριότητες εθνικών πολιτικών κομμάτων ή ιδρυμάτων στο πλαίσιο των εκλογών για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο». Η επισήμανση των συντακτών.

⁽¹⁷⁾ Σύσταση 11.

⁽¹⁸⁾ Συστάσεις 1 έως και 5.

συνέχεια της πρώτης ανταλλαγής βέλτιστων εκλογικών πρακτικών μεταξύ κρατών μελών της ΕΕ, την οποία διοργάνωσε η Επιτροπή τον Απρίλιο του 2018. Θα απαρτίζεται από εθνικά σημεία επαφής και προβλέπεται να συνέλθει τον Ιανουάριο και τον Απρίλιο του 2019 ⁽¹⁴⁾. Έχει σχεδιαστεί ώστε να αποτελέσει ευρωπαϊκή διαδικασία προειδοποίησης σε πραγματικό χρόνο καθώς και φόρουμ για την ανταλλαγή πληροφοριών. Στόχος των εθνικών δικτύων θα είναι, μεταξύ άλλων, η ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με θέματα που μπορούν να επηρεάσουν τις ευρωπαϊκές εκλογές μεταξύ των εθνικών αρχών που είναι αρμόδιες για εκλογικά θέματα και για την κυβερνοασφάλεια καθώς και των εθνικών αρχών προστασίας των δεδομένων και των εθνικών ρυθμιστικών αρχών ή φορέων για τα οπτικοακουστικά μέσα. Συνιστάται σε αυτά τα εθνικά δίκτυα να ζητούν τη γνώμη των συναφών εθνικών αρχών επιβολής του νόμου και να συνεργάζονται μ' αυτές σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία ⁽¹⁵⁾ και, κατά περίπτωση, η συνεργασία μεταξύ των εθνικών αρχών επιβολής του νόμου σε ευρωπαϊκό επίπεδο μπορεί να διευκολύνεται από την Ευρώπη. Σύμφωνα με την Επιτροπή, «[μ]ε τον τρόπο αυτό, θα μπορούν γρήγορα να εντοπίζουν δυνητικές απειλές για τις εκλογές για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και να εφαρμόζουν άμεσα τους υφιστάμενους κανόνες, συμπεριλαμβανομένων των διαθέσιμων οικονομικών κυρώσεων, όπως η επιστροφή της δημόσιας συνεισφοράς» ⁽¹⁶⁾.

6. Τέλος, η Επιτροπή διατυπώνει αρκετές συστάσεις ⁽¹⁷⁾ για την ενίσχυση της διαφάνειας των πολιτικών διαφημίσεων ενόψει των εκλογών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και παροτρύνει τα κράτη μέλη να λάβουν κατάλληλα μέτρα στον τομέα της κυβερνοασφάλειας όσον αφορά την εκλογική διαδικασία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και να συμμετάσχουν σε δραστηριότητες ευαισθητοποίησης με τρίτα μέρη, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται οι διαδικτυακές πλατφόρμες και οι πάροχοι τεχνολογίας των πληροφοριών, για τη βελτίωση της διαφάνειας και την οικοδόμηση εμπιστοσύνης στην εκλογική διαδικασία.
7. Στις κατευθύνσεις αναδεικνύονται το υφιστάμενο πλαίσιο προστασίας των δεδομένων της Ένωσης και η εφαρμογή του στο πλαίσιο εκλογών. Κατά την Επιτροπή, δεδομένου ότι ο ΓΚΠΔ θα εφαρμοστεί για πρώτη φορά στο πλαίσιο των ευρωπαϊκών εκλογών, είναι σημαντικό για όλους τους παράγοντες που συμμετέχουν στην εκλογική διαδικασία να κατανοούν σαφώς τον βέλτιστο τρόπο εφαρμογής των κανόνων αυτών. Η Επιτροπή τονίζει ότι οι εθνικές αρχές προστασίας των δεδομένων «πρέπει να αξιοποιήσουν πλήρως τις ενισχυμένες εξουσίες τους για την αντιμετώπιση πιθανών παραβάσεων» ⁽¹⁸⁾.
8. Στις 18 Οκτωβρίου 2018 το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ζήτησε να ληφθούν μέτρα με σκοπό «να προστατευθούν τα δημοκρατικά συστήματα της Ένωσης και να καταπολεμηθεί η παραπληροφόρηση, μεταξύ άλλων και στο πλαίσιο των επερχόμενων ευρωπαϊκών εκλογών, με πλήρη σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων. Στο πλαίσιο αυτό, τα μέτρα που έχει προτείνει η Επιτροπή για δίκτυα εκλογικής συνεργασίας, διαφάνεια στο διαδίκτυο, προστασία από περιστατικά κυβερνοασφάλειας, παράνομη επεξεργασία δεδομένων και καταπολέμηση εκστρατειών παραπληροφόρησης καθώς και τη θέσπιση αυστηρότερων κανόνων για τη χρηματοδότηση ευρωπαϊκών πολιτικών κομμάτων χρίζουν ταχείας εξέτασης και επιχειρησιακής επακολούθησης από τις αρμόδιες αρχές» ⁽¹⁹⁾.
9. Στις 25 Οκτωβρίου 2018 το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε ψήφισμα στο οποίο υπενθύμισε «τα μέτρα που πρότεινε η Επιτροπή για τη διασφάλιση ελεύθερων και δίκαιων ευρωπαϊκών εκλογών, ιδίως τη νομοθετική τροποποίηση για τη θέσπιση αυστηρότερων κανόνων σχετικά με τη χρηματοδότηση των ευρωπαϊκών πολιτικών κομμάτων, με την οποία παρέχεται η δυνατότητα επιβολής οικονομικών κυρώσεων για παραβίαση των κανόνων προστασίας των δεδομένων με σκοπό να επηρεαστεί εσκεμμένα το αποτέλεσμα των ευρωπαϊκών εκλογών» καθώς και ότι «η επεξεργασία προσωπικών δεδομένων από πολιτικά κόμματα στην ΕΕ υπόκειται στον ΓΚΠΔ και ότι η παραβίαση των αρχών, δικαιωμάτων και υποχρεώσεων που ορίζει αυτός ο νόμος θα έχει ως αποτέλεσμα πρόσθετα πρόστιμα και κυρώσεις». Στο ψήφισμα, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο θεωρεί ότι «η παρέμβαση στις εκλογές αποτελεί μεγάλο κίνδυνο για τη δημοκρατία, η αντιμετώπιση του οποίου απαιτεί κοινή προσπάθεια με τη συμμετοχή των παρόχων υπηρεσιών, των ρυθμιστικών αρχών και των πολιτικών παραγόντων και κομμάτων» και εκφράζει την ικανοποίησή του για αυτή τη δέσμη μέτρων της Επιτροπής ⁽²⁰⁾. Στις 3 Δεκεμβρίου 2018 η Επιτροπή Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου εξέδωσε τη γνωμοδότησή της σχετικά με τον προτεινόμενο κανονισμό ⁽²¹⁾. Στις 6 Δεκεμβρίου 2018 η Επιτροπή Συνταγματικών Υποθέσεων εξέδωσε την έκθεσή της σχετικά με τον προτεινόμενο κανονισμό ⁽²²⁾.

⁽¹⁴⁾ Ανακοίνωση, σ. 7, και ενημερωτικό δελτίο της Επιτροπής για ελεύθερες και δίκαιες ευρωπαϊκές εκλογές, το οποίο διατίθεται στη διεύθυνση: https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/soteu2018-factsheet-free-fair-elections_el.pdf.

⁽¹⁵⁾ Ανακοίνωση, υποσημείωση 20: «[α]υτό αφορά ειδικότερα τις περιπτώσεις στις οποίες μια εκλογική διαδικασία στοχοποιείται με κακόβουλη πρόθεση, συμπεριλαμβανομένων περιστατικών που βασίζονται σε επιθέσεις κατά συστημάτων πληροφοριών. Ανάλογα με τις περιστάσεις, μπορεί να είναι σκόπιμο να διεξαχθούν ποινικές έρευνες που ενδέχεται να έχουν ως αποτέλεσμα ποινικές κυρώσεις. Όπως προαναφέρθηκε, με την οδηγία 2013/40/ΕΕ έχουν εναρμονιστεί οι ορισμοί των αδικημάτων και τα ελάχιστα ανώτατα όρια κυρώσεων για τις επιθέσεις κατά συστημάτων πληροφοριών».

⁽¹⁶⁾ Ανακοίνωση, σ. 7.

⁽¹⁷⁾ Συστάσεις 7 έως 10 και 12 έως 19.

⁽¹⁸⁾ Ανακοίνωση, σ. 8, σημείο 3 «Εφαρμογή των κανόνων προστασίας των δεδομένων στην εκλογική διαδικασία».

⁽¹⁹⁾ Συμπεράσματα, διαθέσιμα στη διεύθυνση: <https://www.consilium.europa.eu/media/36785/18-euco-final-conclusions-el.pdf>.

⁽²⁰⁾ Βλέπε σημεία 10 έως 12 του ψηφίσματος σχετικά με τη χρήση των δεδομένων των χρηστών του Facebook από την Cambridge Analytica και τον αντίκτυπο στην προστασία των δεδομένων P8_TA-PROV(2018)0433 (2018/2855(RSP)): διατίθεται στη διεύθυνση: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//NONSGML+TA+P8-TA-2018-0433+0+DOC+PDF+V0//EL>, η επισήμανση των συντακτών.

⁽²¹⁾ Διατίθεται στη διεύθυνση:

<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=COMPARL&reference=PE-630.530&format=PDF&language=EL&secondRef=02>.

⁽²²⁾ Διατίθεται στη διεύθυνση:

<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//NONSGML+REPORT+A8-2018-0435+0+DOC+PDF+V0//EN>.

10. Ο Ευρωπαίος Επόπτης Προστασίας Δεδομένων («ΕΕΠΔ») εκφράζει την ικανοποίησή του για την άτυπη διαβούλευση με την Επιτροπή σχετικά με τον προτεινόμενο κανονισμό, τη σύσταση και τις κατευθύνσεις πριν από την έκδοσή τους και για το γεγονός ότι οι άτυπες παρατηρήσεις του ελήφθησαν εν μέρει υπόψη. Ωστόσο, υπογραμμίζει ότι, λόγω της σύντομης προθεσμίας για την υποβολή τους, οι παρατηρήσεις αυτές είχαν προκαταρκτικό χαρακτήρα. Ως εκ τούτου, διατυπώνει τις ακόλουθες επίσημες παρατηρήσεις. Συναφώς, επιθυμεί να υπενθυμίσει ότι, κατά την έγκριση νομοθετικής πρότασης η οποία σχετίζεται με την προστασία των δικαιωμάτων και των ελευθεριών των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, όπως στην προκειμένη περίπτωση, η Επιτροπή οφείλει να διαβουλευτεί με τον ΕΕΠΔ.

3. Συμπέρασμα

36. Ο ΕΕΠΔ αναγνωρίζει ότι η πολιτική επικοινωνία είναι απαραίτητη για τη συμμετοχή των πολιτών, των πολιτικών δυνάμεων και των υποψηφίων στον δημοκρατικό βίο και για το θεμελιώδες δικαίωμα στην ελευθερία της έκφρασης και ότι τα εν λόγω δικαιώματα και ελευθερίες είναι αλληλένδετα με το προβλεπόμενο στο άρθρο 7 του Χάρτη δικαίωμα στον σεβασμό της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής, της κατοικίας και των επικοινωνιών, καθώς και με το προβλεπόμενο στο άρθρο 8 του Χάρτη δικαίωμα στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.
37. Αναγνωρίζει την αναφορά που γίνεται, ιδίως στην ανακοίνωση και στις κατευθύνσεις, στον ρόλο που κατέχουν οι πλατφόρμες μέσω κοινωνικής δικτύωσης και στον τρόπο με τον οποίο η πρωτοβουλία αυτή θα είναι συνεκτική με τον κώδικα ορθής πρακτικής για την αντιμετώπιση της διαδικτυακής παραπληροφόρησης.
38. Ενόψει των επικείμενων εκλογών για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο τον Μάιο του 2019 και των πολλών άλλων εθνικών εκλογών που έχουν προγραμματιστεί για το ίδιο έτος, ο ΕΕΠΔ αναγνωρίζει επίσης τις συστάσεις για τη σύσταση εθνικών εκλογικών δικτύων και ευρωπαϊκού δικτύου συντονισμού. Με την ευκαιρία αυτή, ο ΕΕΠΔ δηλώνει διαθέσιμος να συμμετάσχει στο ευρωπαϊκό αυτό δίκτυο. Το δίκτυο αυτό θα συμπληρώσει τη δράση του ΕΕΠΔ στον συγκεκριμένο τομέα και ιδίως τη σύνοδο εργασίας την οποία οργανώνει τον Φεβρουάριο του 2019.
39. Ο ΕΕΠΔ αναγνωρίζει επίσης τη σύσταση προς τα κράτη μέλη να διενεργήσουν συνολική αξιολόγηση των κινδύνων που σχετίζονται με τις εκλογές για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, με σκοπό τον εντοπισμό δυνητικών περιστατικών στον κυβερνοχώρο τα οποία θα μπορούσαν να επηρεάσουν την ακεραιότητα της εκλογικής διαδικασίας, και τονίζει τον επείγοντα χαρακτήρα του ζητήματος αυτού.
40. Γενικά, ο ΕΕΠΔ εκτιμά ότι, χάριν μεγαλύτερης σαφήνειας, θα μπορούσε να συμπεριληφθεί παραπομπή στην επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Αρχή και την επιτροπή ανεξάρτητων διακεκριμένων προσωπικοτήτων, καθώς εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1725 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τα θεσμικά και λοιπά όργανα και τους οργανισμούς της Ένωσης και την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών [πρώην κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 45/2001].
41. Επιπλέον, ο ΕΕΠΔ διατυπώνει ειδικότερα αρκετές συστάσεις σε σχέση με τον προτεινόμενο κανονισμό, στις οποίες συγκαταλέγονται οι εξής:
- αποσαφήνιση του πεδίου εφαρμογής των μέτρων και των συμπληρωματικών στόχων τέτοιου είδους κυρώσεων·
 - ενσωμάτωση των αποφάσεων του ΕΕΠΔ με τις οποίες διαπιστώνεται παράβαση του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1725·
 - προσθήκη παραπομπής στο ισχύον νομικό πλαίσιο προστασίας των δεδομένων για τη συνεργασία μεταξύ των εθνικών εποπτικών αρχών προστασίας των δεδομένων και του ΕΕΠΔ· και
 - διασφάλιση της εμπιστευτικότητας της ανταλλαγής πληροφοριών στο πλαίσιο της συνεργασίας μεταξύ των εποπτικών αρχών προστασίας των δεδομένων και της επιτροπής ανεξάρτητων διακεκριμένων προσωπικοτήτων.

Βρυξέλλες, 18 Δεκεμβρίου 2018.

Giovanni BUTTARELLI

Ευρωπαίος Επόπτης Προστασίας Δεδομένων